

SZOCIÁLISAN KIEGYENSÚLYOZOTT ÓVODAKÖRZETEK A JÓZSEFVÁROSBAN OKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI KUTATÁS MEGALAPOZÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE (DIREKT JAVASLATOKAT NEM TARTALMAZÓ, RÖVIDÍTETT VÁLTOZAT)

2021.01.25.

MEGRENDELŐ:
JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

SZERZŐK:
GRESKOVICS BORBÁLA, MOLNÁR TAMÁS, VÁRADI BALÁZS

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A magyar közoktatás rendszerében az önkormányzatok által szabott beóvodázási körzetekben lakó háztartások szocio-ökonómiai összetételének fontos (bár nem kizárólagos) hatása lehet arra, milyen (jövedelmi, iskolázottsági, etnikai) családi háttérű gyermekek kerülnek egy-egy óvodába. Ebben a jelentésben (melynek fő kontribúciója a 10. térkép, melyet külön fájl formájában is rendelkezésre bocsátunk), a Budapest Intézet Józsefváros önkormányzatának megrendelésére tényalapú (egyebek mellett a KSH és az Önkormányzat saját nyilvántartásaira alapozott) szociológiai-demográfiai-térinformatikai munkát végzett azzal kapcsolatban, a kerületben hol, hány és milyen szocio-ökonómiai háttérű gyermek lakik, hogy ezzel segítse a beóvodázási körzeteknek egy, az integrációt jobban szolgáló átalakítását. Ez a munka, térképünk felhasználásával, de sok más megfontolást is beépítve az Önkormányzat választott vezetőire vár.

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	2
A projekt leírása.....	4
A felhasznált adatok	4
Önkormányzati adminisztratív adatok.....	4
Országos forrásból nyert statisztikai adatok.....	5
A kerületi óvodai kapacitások és jelen beóvodázási körzetek	6
A kerület lakóhelyi demográfiai és szociális összetétele.....	11
A felhasznált irodalom.....	19
A mellékelt adathalmazok és térképek listája	20
Adathalmazok	20
Térképek.....	20

A PROJEKT LEÍRÁSA

A Józsefvárosi Önkormányzat megbízásából a Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet (Várad Balázs vezetésével, Greskovics Borbála és Molnár Tamás részvételével) 2020 novemberében azt a feladatot vállalta, hogy térképre viszi azokat a demográfiai és szocio-ökonómiai adatokat, melyekből kiindulva a beóvodázási körzeteket a térbeli társadalmi egyenlőtlenségeket jobban figyelembe vevő módon tudják az Józsefvárosi Önkormányzat döntéshozói újrarajzolni a kerület beóvodázási körzeteit.

Itt mondunk köszönetet a munkánkhoz adatokkal, forrásokkal, ránk szánt idejükkel, ötletekkel, szervezéssel nyújtott segítségükért a következőknek: Aissou Erzsébet, Barta Ferenc, Berényi Eszter, Csemez Gábor, Géczy Judit, Husz Ildikó, Kertesi Gábor, Molnár György, Neumann Eszter, Péterffy Márton, Prajczér Tamás, Szombati Kristóf, Zsidi Lajos. Külön köszönjük a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Családsegítő Központ és a Józsefvárosi Gazdálkodási Központ munkatársainak az adat-anonimizálást és Tóth Roland kutatási asszisztensnek a gondos adat-digitalizációt.

Természetesen itt is hangsúlyoznunk kell, hogy a bemutatott megfontolások nem ölelik fel az összes közpolitikai szempontot, melyet a beóvodázási körzetek kialakításánál figyelembe tanácsos venni – ezek egy részét a munkánkkal párhuzamos kvalitatív felmérések eredményei tudják szállítani, más része óvodapedagógiai jellegű, megint más, beleértve az óvodakapacitások esetleges átrendezését is, eminensen politikai jellegű és (az érdekeltekkel konzultálva) a kerület politikai döntéshozóknak kell megjeleníteniük – azoknak, akik a döntés politikai felelősséget viselik.

Fontos megemlíteni azt is, hogy a kerületben az önkormányzati fenntartásúakon túl nem önkormányzati, ill. nem állami fenntartású óvodák is működnek, melyekhez nem tartozik beóvodázási körzet – ezekre nem terjed ki jelentésünk.

Ez a némileg rövidített változat konkrét körzet-térképet nem javasol, illetve azokkal kapcsolatban nem végez számításokat, de tartalmaz minden más információt és következtetést, amit a némileg hosszabb változatba belefoglaltunk, és ami a körzetek újrarajzolásához szükséges lehet.

Kutatási jelentésünk a következőképpen tagolódik: először a felhasznált adatokat mutatjuk be, aztán a jelen kerületi óvodai kapacitások és beóvodázási körzetek leírása következik, majd a kerület lakóhelyi releváns demográfiai és szociális összetételét elemezzük a fenti adatok segítségével és bemutatjuk azt a demográfiai-szocioökonómiai kerületi térképet, melyre támaszkodva meg lehet húzni a beóvodázási körzeteket. A jelentést egy, a felhasznált statisztikai adatokat tartalmazó online függelék egészíti ki, mely egyebek mellett a [népszámlálás és mikrocenzus adatokat](#), ill. az [óvodák kapacitásával](#) kapcsolatos adatokat tartalmazza, s melyeket külön fájlokban küldtünk át.

A FELHASZNÁLT ADATOK

ÖNKORMÁNYZATI ADMINISZTRATÍV ADATOK

A jelenlegi óvodásokra vonatkozó adataink jelentős részét a 2020-as év beóvodázási kötelezettség alá eső gyermekeinek adatlapjainak anonimizált digitalizálásával szereztük. Habár ezek az adatlapok számos értékes információt tartalmaznak a beóvodázandó gyermekek státuszára vonatkozóan (többek között: szülők foglalkozása, gyermek beszéd és

testi fejlettsége, SNI diagnózis léte, étkezési támogatás igénylése – ld. alább a 4. táblázatot) ezek messzemenő következtetések levonására nem alkalmasak, mivel számos adathiányt tartalmaznak.¹

Az óvodák telephelyeinek kapacitásáról, tulajdonságairól és alkalmazottairól részletesebb információkat tudtunk szerezni az óvodai törzskönyvekből, amelyek az óvodák által évente kitöltve viszonylag részletes és megbízható adatokat tartalmaznak.

Mivel az elemzésünk alapját képező részletes népszámlálási adatok nem voltak naprakészek, az önkormányzattól érkezett friss adatokból szereztünk információt a kerület számlálókörzeteiben az elmúlt néhány évben bekövetkezett esetleges szocio-ökonómiai változásokról. A kapott anonimizált adatok segítségével számlálókörzet-szinten azonosítani tudtuk a családsegítő ügyfeleinek számát 2020-ban, a körzetbe tartozó gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számát, illetve a körzet szociális I-es, II-es és III-as kategóriákba tartozó önkormányzati tulajdonú szociális bérlakásainak számát.

Végül, a jelenlegi beóvodázási körzetek határaitól az Önkormányzat honlapján tájékozódunk.²

A jelen helyzetet feltérképezendő és az adatforrásokat valamint azok hiányosságait azonosítandó 2020 novembere és decembere során számos előkészítő interjút készítettünk és élő/online/telefonos kutatási megbeszélést és konzultációt tartottunk az önkormányzat óvodapedagógiával, ingatlangazdálkodással és városépítéssel foglalkozó dolgozóival és oktatásszociológus és szegénységgel foglalkozó kutató-társakkal.

ORSZÁGOS FORRÁSBÓL NYERT STATISZTIKAI ADATOK

A lehető legfinomabb felbontású adatok megismerése céljából a KSH 2011-es népszámlálásának számlálókörzeti szintű adataival dolgoztunk, amelyek számlálókörzetenként (SZLOK) hozzávetőlegesen 100-150 háztartást tartalmaznak, így lehetővé teszik a kis területeken belüli eltérések azonosítását is.

Józsefváros területét a népszámlálási adatokkal 327 ilyen kisebb egységet jelentő számlálókörzetre tudtuk bontani, és ezen a szinten tudtuk elemezni a szociális jellemzőket, majd a 2016-os mikrocenzus adatai alapján ellenőrizni tudtuk, hogy történt-e valahol nagyobb változás. Mivel a mikrocenzusban csak a háztartások kb. 10 százalékos mintája szerepel, ezért itt adatvédelmi és statisztikai okokból nem tudtunk számlálókörzeti szintű adatokat elemezni, a számlálókörzeteket 18 egybefüggő területbe csoportosítottuk, és ezen számlálókörzet-csoportok adatait vetettük össze a 2011-es és a 2016-os adatok alapján, azonosítva a kiugró változásokat.

A népszámlálás adatai alapján a következő adatokat vizsgáltuk számlálókörzeti szinten:

- a körzetben lévő háztartások és családok létszáma,
- a 6 év alatti gyermeket nevelők aránya,

¹ Itt javasoljuk, hogy az Önkormányzat teremtsen meg annak lehetőségét, hogy ezeket az amúgy is kitöltendő adatlapokat az óvodás, egységes, digitális formában is gyűjtsék és tárolják.

² <https://jozsefvaros.hu/dokumentumok/oktatas/ovodai-felveteli-korzetek-utcak-szerint.docx>

- azoknak a családoknak az aránya, amelyekben nincsen foglalkoztatott személy,
- azoknak a családoknak az aránya, ahol mindkét szülő maximum általános iskolát, szakiskolát vagy érettségit adó képzést végzett (külön-külön megneztük az iskolázottsági kategóriákat),
- azoknak a családoknak az aránya, amelyekben valaki romának, arabnak/töröknek vagy kínainak/vietnaminak tartja magát (külön-külön).

A kerületben állandó vagy ideiglenes lakhellyel rendelkező gyermekek számáról és térbeli elhelyezkedéséről két forrásból szereztük az adatokat.

Az óvodáktól megkaptuk a 2020-as évben beóvodázási kötelezettség alá eső gyermekek anonimizált listáját, kiegészítve azzal, hogy melyik óvodába kerültek. Ezt pontosította a GEOX Térinformatikai Kft. munkatársai által rendelkezésünkre bocsátott részletes életkori megoszlásokat és címeket tartalmazó lista.

A KERÜLETI ÓVODAI KAPACITÁSOK ÉS JELEN BEÓVODÁZÁSI KÖRZETEK

A Józsefvárosi Önkormányzattól megkaptuk a kerületben található óvodák elmúlt évekre vonatkozó törzslapjait, amik tartalmazzák többek között az aktuális gyermek létszámokat, a csoportszobák számát és területét. Az alábbi, 1. táblázatban a 2019/2020-as tanév adatai alapján összefoglaljuk az óvodák telítettségét és kapacitását. A gyermekek száma a 2019 október 1-jei aktuális gyermek létszámot mutatja az adott óvodában, a férőhelyek száma pedig az óvoda törzslapon jelentett maximális kapacitását mutatja.

Emellett a csoportszobák száma és területe alapján kiszámoltunk még kétféle elméleti maximum kapacitást is annak a szabálynak figyelembevételével, hogy egy gyermekre legalább 2 négyzetméternyi területnek kell jutnia a csoportszobában. Az első elméleti maximum kapacitásnál az előírt maximális 25 fős csoportlétszámmal számoltunk csoportszobánként, amennyiben azt a csoportszoba területe megengedte (vagyis legalább 50 négyzetméteres volt), míg a második elméleti maximum kapacitásnál kisebb, a gyermekek és a nevelői munka szempontjából optimálisabb 20 fős maximális csoportlétszámokkal határoztuk meg az óvodánkénti kapacitást. A listába bevettük az egykori Szivárvány óvoda Szigony utcai épületét is, amely jelenleg nincs használatban. (1. táblázat)

1. táblázat – A józsefvárosi önkormányzati óvodák kapacitás adatai, különféleképp számítva

3Név	Cím	Gyermekek száma okt. 1-jén	Férőhelyek száma	Max kapacitás, max 25 gyerek/ terem	Max kapacitás, 20 gyerek/ terem
Csodasziget	1083 Bp., Tömő u. 38/A.		72	97	80
Gyerek-Virág	1083 Bp., Baross u. 111./b		100	100	80
Hétszínvirág	1081 Bp., Kun u. 3.	64	87	88	80
Katica	1089 Bp., Vajda Péter u.37.			144	120
Kincskereső	1089 Bp., Bláthy Ottó u. 35.	89	129	119	100

Mesepalota	1085 Bp. Somogyi Béla u. 9-15.	117	128	117	100
Napraforgó /székhelyóvoda/	1084 Bp., Tolnai Lajos u. 7-9.	83	120	100	80
Napsugár	1086 Bp. Dankó u. 31.		90	100	80
Pitypang	1087 Bp. Százados út 12-14.	120	180	150	120
Százszorszép	1086 Bp. Szűz u. 2.		144	144	120
Szivárvány*	Szigony u 18/Tömő utca 38.			100	80
TÁ-TI-KA**	1088 Bp., Rákóczi út 15.	100		100	80
Várunk Rád	1086 Bp., Csobánc u. 5.	81	111	124	100
Virágkoszorú	1083 Bp., Baross u. 91.	76	100	100	80
Végösszeg		730	1261	1583	1300

*jelenleg üres

**csak 4 terem van, az ötödikből tornaterem lett

Forrás: Adminisztratív adatok és saját számítás

Az önkormányzatok a Köznevelési (2011 évi CXC) Törvény 49.§ (3) szerint „... közzéteszi[k] az óvoda felvételi körzetét, [...]. Az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki életvitelszerűen az óvoda körzetében lakik.”

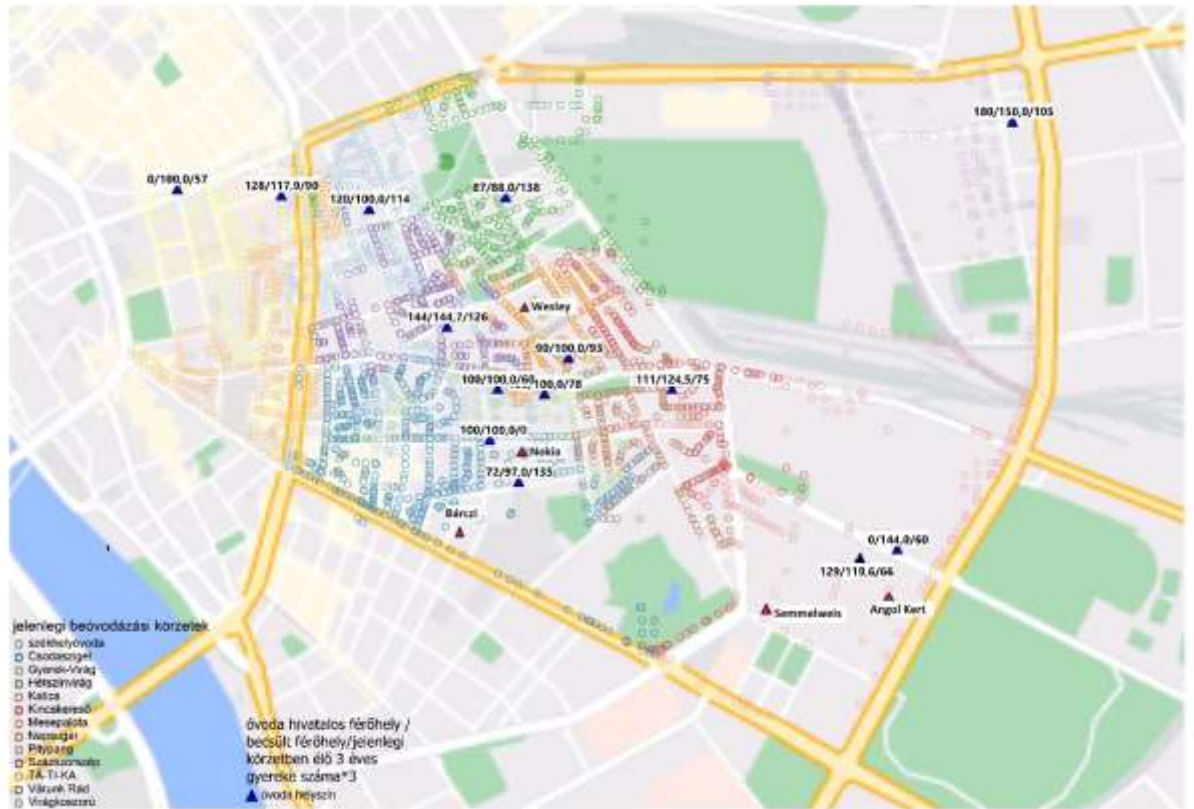
A Józsefváros jelenlegi beóvodázási körzetekről elmondható, hogy nem minden esetben egybefüggőek és nem is mindig az óvodaépületet közvetlen környezetében vannak. Ez a jelenlegi helyzetben is kihívás, mivel a jelenleg működő 13 óvodából 6 egymáshoz nagyon közel, a kerület belső részén helyezkedik el (1. térkép) (pirossal karikázva: Gyerek-Virág - Baross utca 111/B, Virágkoszorú – Baross utca 91, Csodasziget – Tömő utca 38/A, Napsugár – Dankó utca 31, Százszorszép – Szűz utca 2, Várunk Rád – Csobánc utca 5). Abban az esetben, ha a Szigony utcai óvodaépület (késsel karikázva) is használatba kerül, a javasolt megfontolásokról következőktől eltekintve is elkerülhetetlen lesz, hogy a lakóhely és az óvoda között egyes gyermekeknek az ideálisnál hosszabban tartson majd az óvodába és haza vezető út.

1 térkép – jelenlegi kerületi fenntartású óvodák
Forrás: GEOX és saját számítás

Kiegészítésül a 2. térkép bemutatja, hol helyezkedik el a kerületben az 5 darab nem önkormányzati fenntartású óvoda. Magánóvodaként működik a Wesley óvodája a Dankó utcában, a Semmelweis Egyetem óvodája az Elnök utcában, a Bárczi Gusztáv Óvoda az Üllői úton, az Angol Kert Nemzetközi Óvoda a Villám utcában és a Mindenki óvoda a Nokia épületének földszintjén a Bókay János utcában.

2. térkép - jelenlegi kerületi fenntartású és magánóvodák elhelyezkedése a kerületben
Forrás: GEOX és saját számítás

A jelenlegi beóvodázási körzetekbe jelentett gyerekek száma nem feleltethető meg teljesen a körzet óvodájának férőhelyszámával. A kerületi lakcímmel rendelkező 0-2 éves korosztály az, akik a következő három évben várhatóan bekerülnek a kerületi óvodákba, látható (2. táblázat), hogy a számos óvoda körzetébe több 0-2 éves gyermek tartozik jelenleg, mint az óvoda teljes kapacitása (székhelyóvoda, Csodasziget, Gyerek-Virág, Hétszínvirág³ és Napsugár). Az óvodák másik felének körzetébe viszont jelenleg sokkal kevesebb gyermek tartozik, mint amennyit az adott óvoda képes lenne befogadni. Noha korábban láttuk, hogy pillanatnyilag egyik óvodában sincs közelítőleg sem annyi gyerek, amennyi feltöltené a teljes kapacitását.

³ *A Hétszínvirág óvoda körzetébe tartozik a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ Alföldi utcai Befogadó Otthona, ahova kiugró számú gyerek van bejelentve (46 0-2 év közötti, 20 3 éves és 86 4-6 év közötti), akik alkalmanként a Kun utcai óvodába kerülnek, de az esetek többségében az intézményen belül járnak óvodába.

2. táblázat - beóvodázási körzetek, férőhelyek és a körzetekbe tartozó 0-2, 3, illetve 4-6 éves gyermekek száma

óvoda		hivatalos/ becsült férőhely	0-2 évesek	3 évesek	4-6 évesek	állandó lakosok
Székhely- óvoda	Tolnai Lajos utca 5-7	120/100,0	133	32	64	5360
Csodasziget	Tömő u. 38/A	72/97,0	157	41	113	6165
Gyerek-Virág	Baross utca 111/B	100/100,0	143	35	138	6193
Hétszínvirág*	Kun utca 3	87/88,0	154	52	175	6020
Katica	Vajda Péter utca 37	na/144,0	75	19	84	3230
Kincskereső	1089 Bp., Bláthy Ottó u. 35.	129/119,6	90	27	80	4074
Mesepalota	Somogyi Béla utca 9-15	128/117,9	128	38	131	6474
Napsugár	Dankó utca 31	90/100,0	174	58	158	5873
Pitypang	Százados út 14	180/150,0	92	36	101	4154
Százszorszép	Szűz utca 2	144/144,7	133	58	126	5965
TÁ-TI-KA	Rákóczi út 15	0/100,0	86	24	72	4459
Várunk Rád	Csobánc utca 5	111/124,5	121	45	110	4570
Virágkoszorú	Baross utca 91	100/100,0	94	36	82	3808

Forrás: GEOX és saját számítás

A tényleges beóvodázást illetően az óvodák és a körzetek között viszonylag nagy átjárás figyelhető meg a kerületben (3. táblázat). A Vajda Péter utcai Katica óvoda körzetéből járnak a legtöbben a körzetes óvodájukba (a 2020-ban beóvodázandó 3 évesek közül 56%), de még innen is a 3 éves gyermekek 38%-a másik óvodába jár (vagy a kerületben vagy a kerületen kívül) és további 6% egyéb okból nem jár óvodába. A Kun utcai Hétszínvirág óvoda körzetéből a körzetes gyermekek mindössze 9%-a jár a körzetes óvodájába.

3. táblázat - Óvodai körzetekből körzetes óvodába vagy egyéb helyre járó gyermekek megoszlása

		körzetes 3évesek száma (2020)	körzetes gyerekek közül körzetes óvodába ment	nem jelent meg	másik óvodába ment	egyéb
Katica	Vajda Péter utca 37	16	56%	0%	38%	6%
Pitypang	Százados út 14	36	53%	19%	22%	6%
Százszorszép	Szűz utca 2	39	38%	0%	36%	26%
Gyerek-Virág	Baross utca 111/B	39	33%	5%	44%	18%

Csodasziget	Tömő u. 38/A	34	29%	21%	38%	12%
TÁ-TI-KA	Rákóczi út 15	17	29%	18%	47%	6%
Mesepalota	Somogyi Béla utca 9-15	35	29%	40%	23%	9%
székhelyóvoda	Tolnai Lajos utca 5-7	30	27%	13%	60%	0%
Várunk Rád	Csobánc utca 5	32	25%	28%	31%	16%
Napsugár	Dankó utca 31	41	22%	5%	39%	34%
Virágkoszorú	Baross utca 91	17	18%	24%	53%	6%
Hétszínvirág	Kun utca 3	45	9%	33%	44%	13%

Forrás: Saját számítás

Ezek a számok nyomatékosan rámutatnak, hogy a a beóvodázási körzetek kialakítása, amire ez a jelentés koncentrált, csak az egyik, és nem is feltétlenül a legfontosabb összetevője annak, milyen lesz végül az óvodába járó gyermekek társadalmi háttér szerinti összetétele – az az óvoda megannyi tulajdonságán, vonzerején, a róla a szülők körében kialakult képen is nagyon nagy mértékben múlik.

A KERÜLET LAKÓHELYI DEMOGRÁFIAI ÉS SZOCIÁLIS ÖSSZETÉTELE

Mint említettük, maguktól az óvodáktól is kaptunk általuk a gyermekek adminisztrációs adatlapjain feltüntetett olyan adatokat, melyek a gyermekek szociális háttérével összefüggő adatokat tartalmaznak, de melyek súlyos adathiányokkal terhesek – a teljesség kedvéért ezeket mutatja be a 4. táblázat.

4. táblázat - 2020-ban beóvodázandó gyermekek óvodai adminisztrációs adatlapjain megjelenő mutatók

óvoda	óvoda címe	anya dolgozik	testi fejlettség átlag	SNI arány	beszéd- fejlettség átlag	m ² /fő átlag
Pitypang	Százados út 14	41%	2,73	0,0%	2,57	18,26
Mesepalota	Somogyi Béla u. 9-15	N/A	N/A	N/A	3,00	N/A
Napsugár	Dankó u. 31	30%	2,07	12,4%	1,76	11,45
Várunk Rád	Csobánc u. 5	12%	3,00	0,0%	2,40	12,35
Napraforgó /székhelyóvoda/	Tolnai Lajos u. 5- 7	30%	2,00	0,0%	1,95	15,09
Virágkoszorú	Baross u. 91	26%	2,63	5,7%	2,76	N/A
Gyerek-Virág	Baross u. 111/B	34%	2,54	0,0%	2,00	N/A
TÁ-TI-KA	Rákóczi út 15	72%	2,35	0,0%	2,35	18,63
Csodasziget	Tömő u. 38/A	9%	2,09	0,0%	1,94	14,40
Százszorszép	Szűz u. 2	51%	2,37	1,4%	2,12	15,63
Katica	Vajda Péter u. 37	55%	2,00	1,7%	1,92	17,17
Hétszínvirág	Kun u. 3	10%	2,20	0,0%	1,88	N/A

Forrás: Adminisztratív adatok

Az utolsó népszámlálás adatai alapján három fő mutató mentén mértük föl a kerületben megfigyelhető szociális helyzet területi mintázatát: az egy főre vetített négyzetméter-arány, a maximum általános iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező háztartások aránya és a roma családok aránya népszámlálási számlálókörzetekként (SZLOK). E három mutató összevonásával hoztuk létre 4 értékű összevont státusz mutatókat, melynek értéke 0, ha a három kategória egyikében sem rosszabb az adott SZLOK-hoz tartozó érték a kerületi átlagnál (általános iskolai végzettség és roma családok arányának esetében magasabb, $m^2/fő$ esetében alacsonyabb), és 3 ha mindhárom kategóriában rosszabb helyzetben van az adott SZLOK a kerületi átlagnál.

Látható (5. táblázat), hogy a jelenlegi beóvodázási körzetek között jelentős szociális különbségek vannak. A leghátrányosabb helyzetű három körzetben (Napsugár, Várunk Rád, Kincskereső) az összevont státusz mutató kettő fölött van, azaz a három szociális helyzet mutató közül átlagosan több mint kettőben a körzethez tartozó SZLOK-ok rosszabbul teljesítenek, mint a kerületi átlag. Az átlagos egy főre eső négyzetméter esetében 15 m^2 a különbség (20,92 – Várunk Rád; 36,03 – TÁ-TI-KA) a két szélső körzet között. Maximum általános iskolai végzettségű családok arányát tekintve a különbség 18 százalékpont ((0,29 – Napsugár; 0,11 – TÁ-TI-KA). A roma családok eloszlása sem egyenlő a kerületben: a Napsugár óvodához tartozó körzetben 14%, a Várunk Rád és a Kincskereső körzeteiben 13% a roma családok aránya, míg a Mesepalota körzetében ez mindössze 4%.

Az 5. táblázatban *-al jelöltük azokat az óvodakörzeteket, melyekben nem elhanyagolható méretű kínai lakosság él, azaz a körzethez tartozó SZLOK-ok legalább 20%-ában 5-10% közötti a kínai lakosság aránya. Státusz szempontból ez nem feltétlenül befolyásolja az óvoda helyzetét, de interjúink tapasztalati alapján feltételezhető, hogy az ezekben a körzetekben működő óvodáknak speciális felkészültségre van szükségük nyelvi és kulturális szempontból.

5. táblázat - jelenlegi beóvodázási körzetek szociális státusza

óvoda neve	óvoda címeV2	$m^2/fő$	általános iskolai végzettségűek aránya	roma családok	státusz (0-3)
Napsugár	Dankó u. 31	21,47 (12,04)	0,29 (0,01)	0,14 (0,01)	2,35 (0,62)
Várunk Rád*	Csobánc u. 5	20,92 (14,85)	0,26 (0,01)	0,13 (0,01)	2,1 (0,79)
Kincskereső*	Bláthy Ottó u. 35	22,27 (22,51)	0,27 (0,02)	0,13 (0,01)	2 (1)
Gyerek-Virág*	Baross u. 111/B	25,42 (8,1)	0,18 (0)	0,08 (0)	1,44 (0,53)
Százszorszép	Szűz u. 2	26,83 (30,08)	0,21 (0,01)	0,12 (0)	1,4 (1,21)
Csodasziget	Tömő u. 38/A	26,36 (31,38)	0,18 (0,01)	0,1 (0,01)	1,29 (0,99)
Virágkoszorú*	Baross u. 91	26,62 (16,72)	0,2 (0)	0,08 (0)	1,22 (1,24)
Hétszínvirág	Kun u. 3	27,89 (24,84)	0,17 (0,01)	0,12 (0)	1,12 (1,39)
Pitypang	Százados út 14	28,15 (6,37)	0,15 (0)	0,09 (0)	0,8 (0,62)

		30,48	0,15	0,1	0,64
Katica	Vajda Péter u. 37	(80,14)	(0,02)	(0)	(1,02)
székhelyóvoda	Tolnai Lajos u. 5-7	31,33	0,16	0,08	0,64
	Somogyi Béla u. 9-	35,25	0,12	0,04	0,15
Mesepalota	15	(19,43)	(0)	(0)	(0,19)
TÁ-TI-KA	Rákóczi út 15	36,03	0,11	0,06	0,12
		(10,2)	(0)	(0)	(0,19)
KERÜLETI ÁTLAG		28,28	0,18	0,11	1,09
		(43,14)	(0,01)	(0)	(1,22)

*Jelentős Kínai lakosság az óvoda körzetében

Forrás: KSH és saját számítás

Ez egy főre jutó négyzetméter tekintetében látható (3. térkép), hogy a kerület belső részein és a Századosnegyed bizonyos részein jellemzően a kerületi átlagnál kisebb az egy főre jutó négyzetméter arány a kerületi átlagnál, míg a Palotanegyedben és a Tisztviselőtelepen magasabb az egy főre jutó négyzetméter, mint a kerületi átlag.

3. térkép - m²/fő kerületi átlaghoz képest SZLOK-ok szerint

Forrás: KSH és saját számítás

Általános iskolai végzettségű családok arányát tekintve láthatjuk, hogy a kerület belső részein, főleg a Magdolna, Losonci és Orczy negyedekben magasabb az alacsony végzettséggel rendelkező családok aránya, mint a kerület többi részén. (4. térkép).

4. térkép - általános iskolai végzettség kerületi átlaghoz képest SZLOK-ok szerint

Forrás: KSH és saját számítás

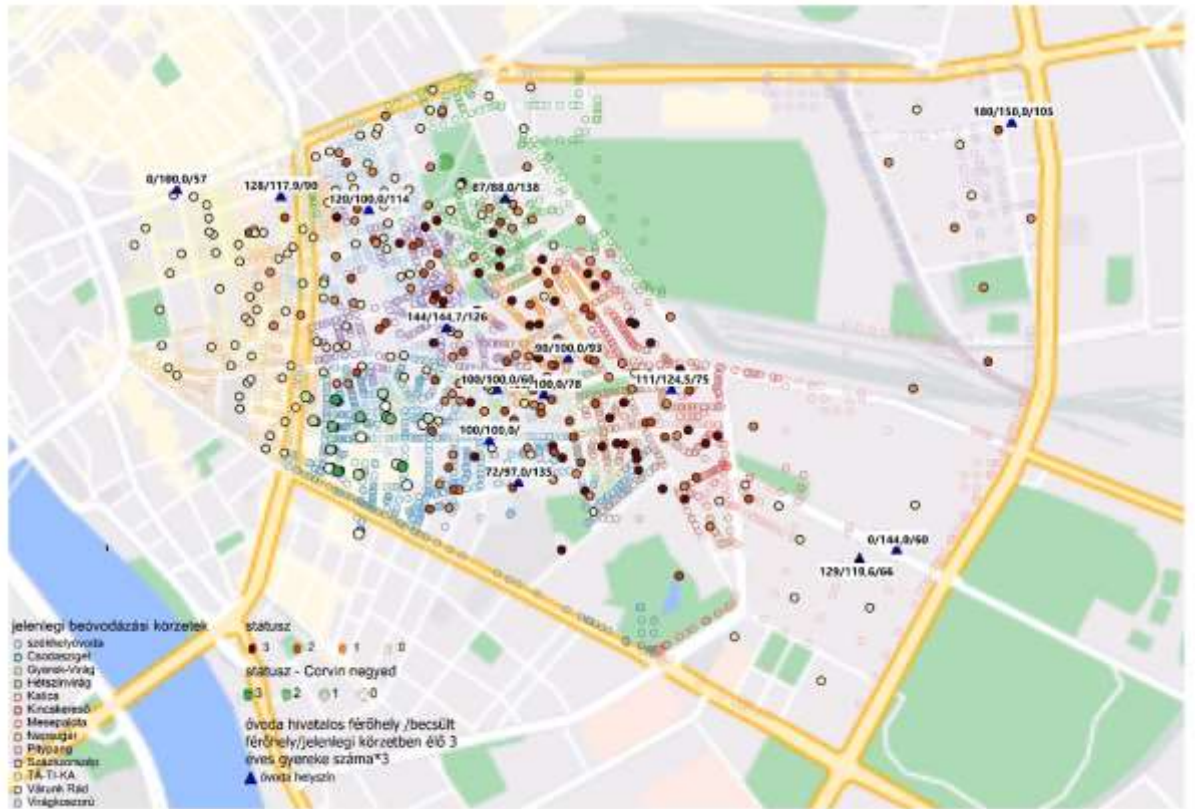
Roma családok esetében is hasonló mintázat figyelhető meg, a kerületi átlaghoz képest jelentősen több roma család él a Magdolna és az Orczy negyedekben. (5. térkép)

5. térkép - roma családok aránya kerületi átlaghoz képest SZLOK-ok szerint

Forrás: KSH és saját számítás

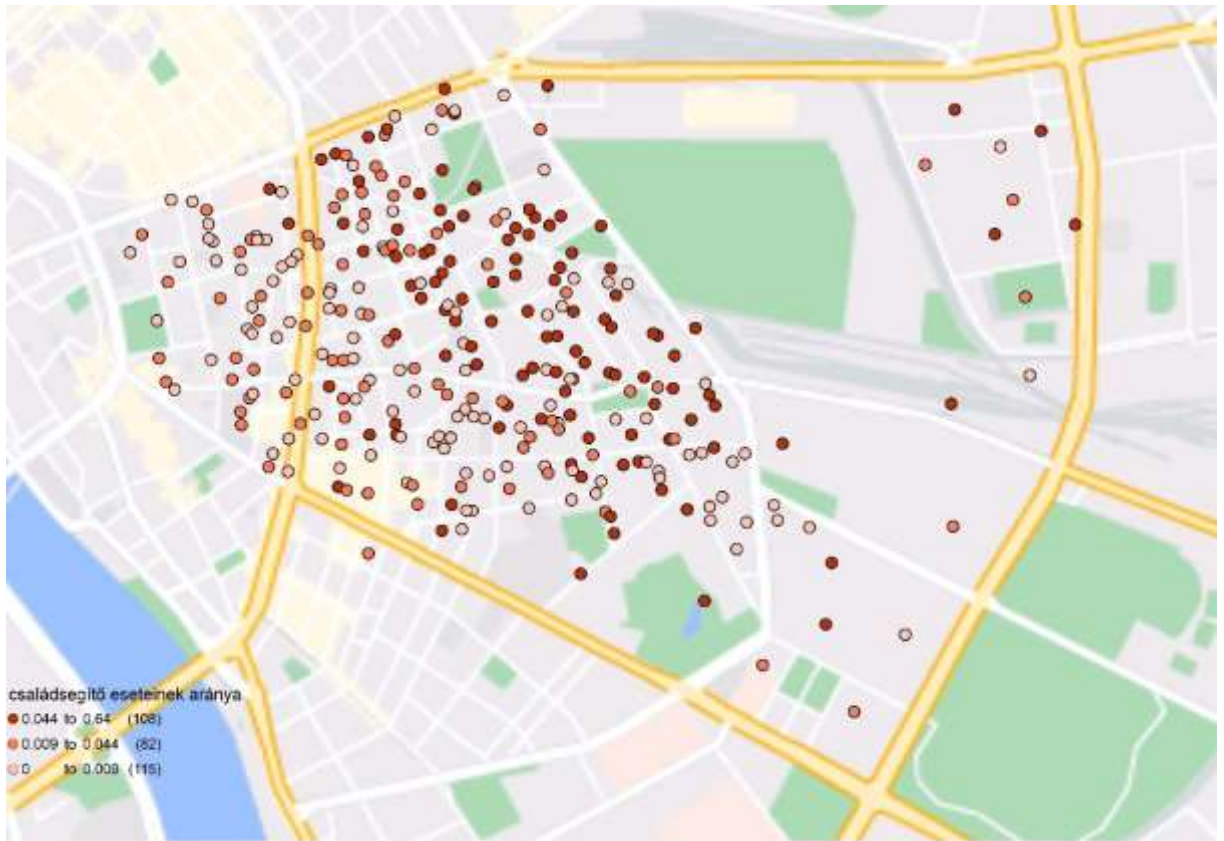
Az összevont státuszmutató alapján látáható (6. térkép), hogy a leghátrányosabb helyzetű családok a Magdolna, Losonci és Orczy negyedekben, illetve a Csarnok negyed külső felén élnek. A térképen a Corvin negyedhez tartozó SZLOK-okat zöld árnyalatokkal jeleztük, mivel SZLOK szinten a legfrissebb adataink a 2011-es népszámlálásból származnak, amióta a negyed megújult, ami feltételezhetően lakosságcserehez és ezáltal státuszjavuláshoz vezetett.

6. térkép - szociális státusz SZLOK-onként

Forrás: KSH és saját számítás

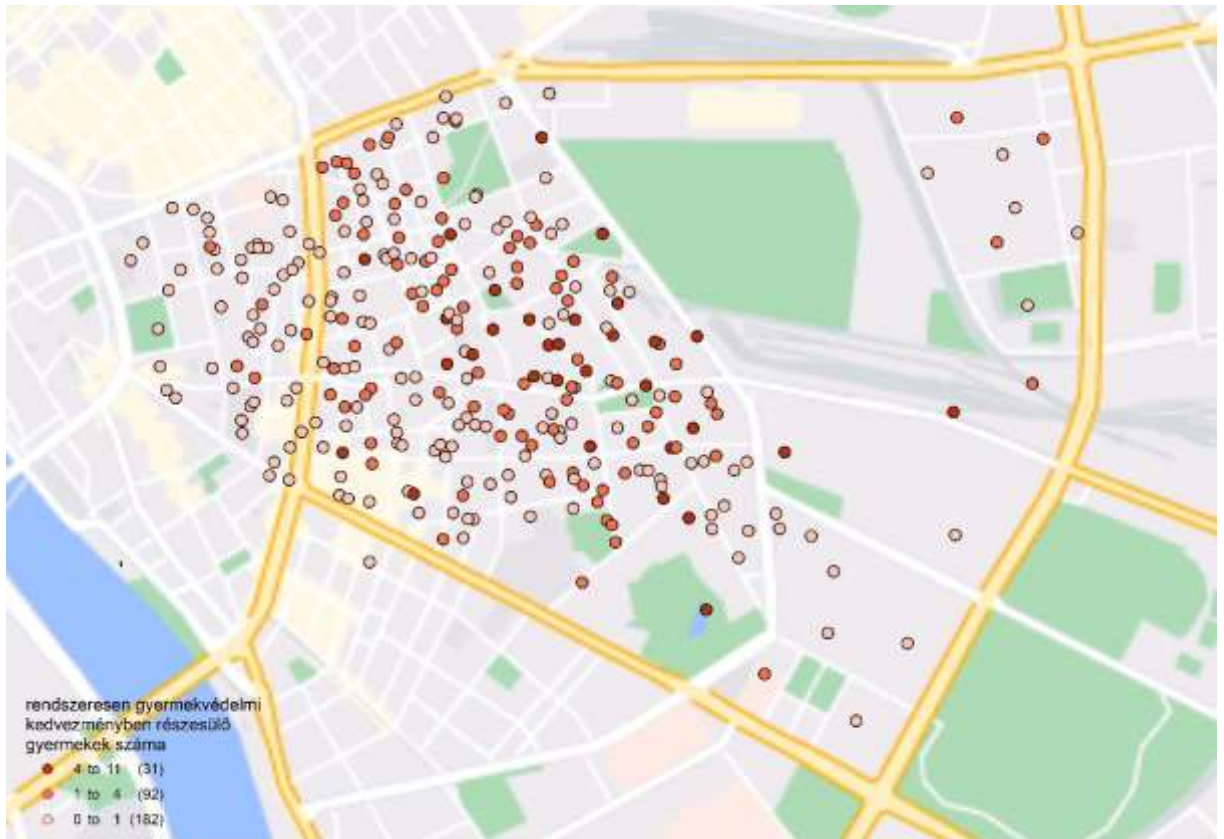
Az önkormányzatnál elérhető nyilvántartások alátámasztották a terület térbeli szociális megosztottságát leíró változóink eredményeit. A családsegítővel kapcsolatban álló ügyfelek az adott számlálókörben élő háztartások számához viszonyítva jelentősen magasabb a kerület belsejében, mint a szélső részekben, ami arra enged következtetni, hogy a Dankó utcai és a Baross utcai óvodák jelenlegi körzeteiben továbbra is jóval magasabb arányban tartoznak hátrányos helyzetű gyerekek. (7. térkép)

7. térkép - családsegítő eseteinek aránya egy SZLOK-ba tartozó háztartásokhoz képest
Forrás: Önkormányzati adatok és saját számítás

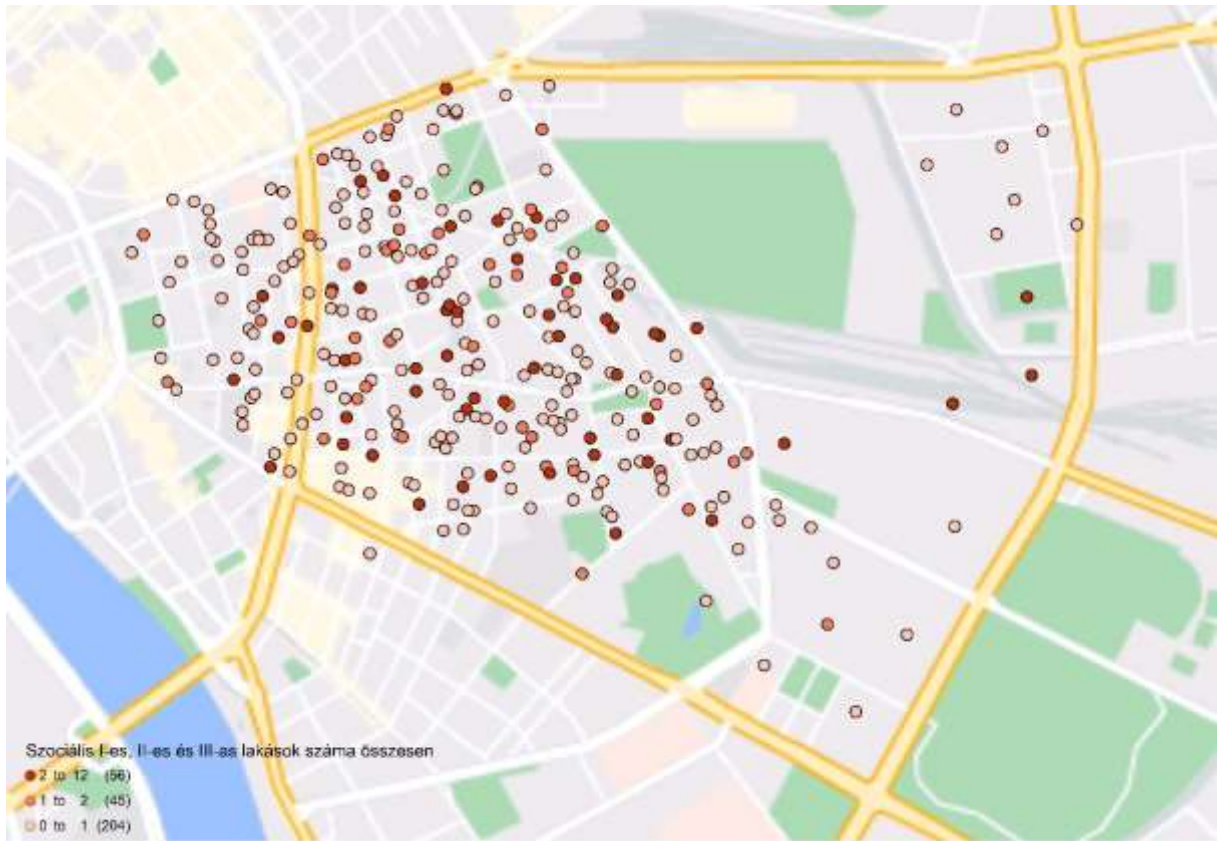
A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyerekek száma is kiemelkedően magas a Dankó utcai óvoda körzetében, míg a kerület többi részén csak elvétve fordul elő olyan számlálókörzet, amibe több mint 4 gyerek részesül rendszeres szociális támogatásban. (8. térkép)

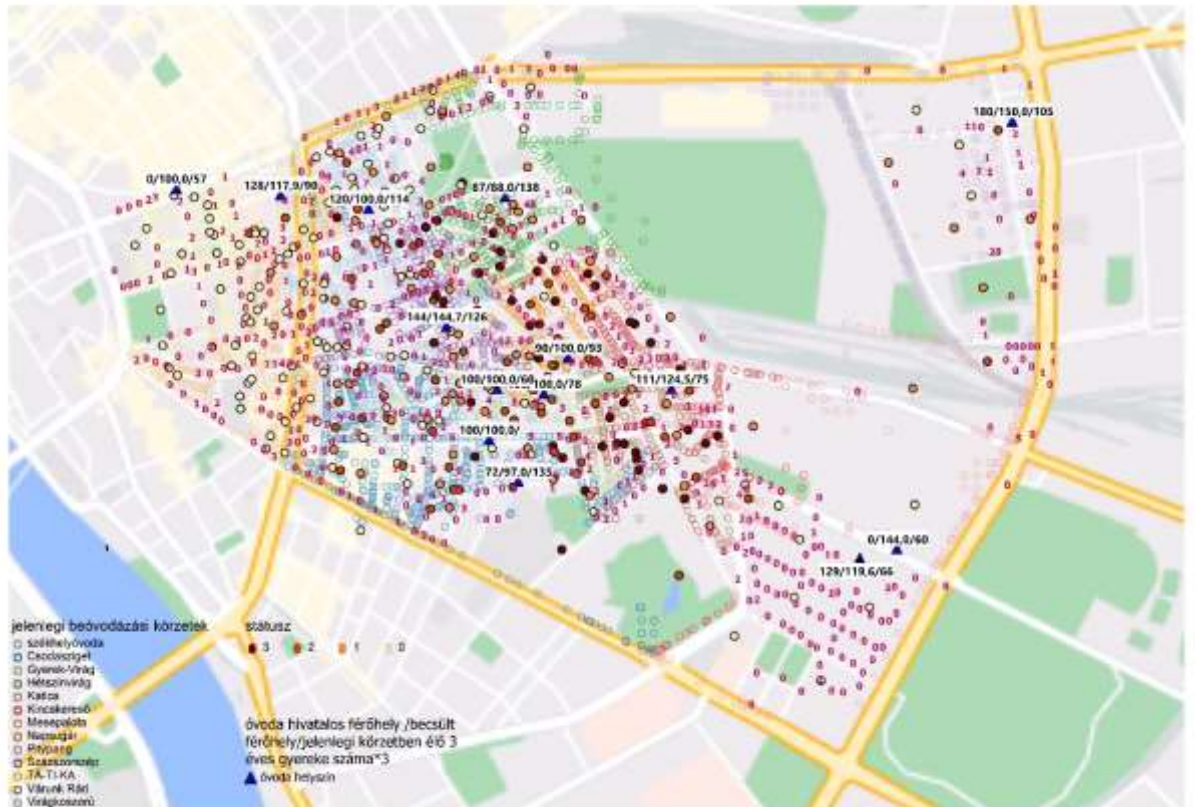
8. térkép - rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyerekek száma
Forrás: Önkormányzati adatok és saját számítás

Az önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások elhelyezkedése valamelyest illeszkedik a korábban látott mintázatba, habár valamivel heterogénebb képet mutat. Ez csöppet sem meglepő, hiszen az, hogy az önkormányzat tulajdonában hol található szociális bérlakások, a lakók összetételén túl egy sor évvel, évtizedekkel ezelőtti döntés eredményeképp alakult ki: hol bírt az önkormányzat lakásállománnyal a rendszerváltás előtt? Hol vásárolták meg a lakók az ingatlanjukat közvetlenül utána? Hogyan alakult az ingatlan- és lakáspolitikája az elmúlt három évtizedben?. (9. térkép)

8. térkép - szociális bérlakások elhelyezkedése a kerületben
Forrás: Önkormányzati adatok és saját számítás

Az eddigiekben bemutatott adatok összevont eredményeit tartalmazó 10. térkép munkánk fő eredménye: ez szolgálhat az új óvodakörzetek megrajzolásának alapjául (és saját javaslatunk megalkotásához is ezt vettük alapul). Ez a térkép tartalmazza a jelenlegi beóvodázási körzeteket, az óvodák telephelyeinek elhelyezkedését, a 0-2 éves gyermeke összlétszámát és az összevont szociális státusz mutatót. Az önkormányzattól kapott friss adatok alapján azonosítottunk néhány SZLOK-ot, melyek szociális helyzete feltételezhetően jelentősen jobb lett az elmúlt 10 évben, mivel az általunk számolt rossz szociális státusz mutatójával ellentétben lényegében nem látható benne családsegítő tevékenység. A *Google Maps* és személyes látogatás igazolta, hogy ezekben a SZLOK-okban valóban vannak új építésű házak/irodák, üres telkek, amik jelezhetik, hogy lakosságcsere történt az elmúlt 10 évben. A lebontott/újjonnan épített házak pontos ismeretével ezt és a lakosságcsere arányának mértékét még pontosabban lehetne felmérni.

10. térkép - összevont eredmények

Forrás: KSH és saját számítás

A FELHASZNÁLT IRODALOM

A Belső-Pesti Tankerületi Központ Által Fenntartott - A Fővárosi Ítéltábla 2. PF.21.145/2018/6/I. Számú ítéletében érintett - Intézmények Deszegregációs Intézkedési Terve (2019).

Dhombres, Beatrice. „Fairness Policy Briefs Series”. EU Science Hub - European Commission, 2018. december 6.

Fejes, József Balázs, és Norbert Szűcs. „Az oktatási integráció ügye a 2010-es évek végén”. In *ÉN VÉTKEM Helyzetkép az oktatási szegregációról* (Szerk: Fejes József Balázs és Szűcs Norbert). Szeged: Motiváció Oktatási Egyesület, 2018.

joszefvaros.hu. „Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Napraforgó Egyesített Óvoda székhely- és tagóvodáinak felvételi körzetei 2019. augusztus 01. napjától /óvodák szerint”, 2019. 01.

<https://joszefvaros.hu/onkormanyzat/oktatasugy>.

Varga, Júlia, szerk. *A közoktatás indikátorrendszere, 2019*. KRTK, 2019.

https://www.mtaki.hu/wp-content/uploads/2020/01/A_kozoktatás_indikátorrendszere_2019.pdf.

Várdi Balázs. *Igazságos iskola – Józsefváros 0-23 kutatás/ Józsefvárosi oktatási helyzet –*

beavatkozási lehetőségek, 2019. Budapest Intézet
http://www.budapestinstitute.eu/Riport_jozsefvaros_191231_v2_final_sent_corr2.pdf

Volante, Louis, Sylke V Schnepf, John Jerrim, és Don A Klinger. „Socio-Economic Background and Educational Inequalities”, Science for Policy Briefs, 2019, 4.

A MELLÉKELT ADATFÁJLOK ÉS TÉRKÉPEK LISTÁJA

ADATFÁJLOK

- Népszámlálásból számított adataink SZLOK-onként és Mikrocenzusból számított adataink SZLOK csoportonként
[Appendix Jozsefvaros nepszam mikrocez adatok.xlsx](#)
- Óvodai törzskönyvek alapján számított óvoda kapacitások
[Appendix Jozsefvaros ovoda kapacitas.xlsx](#)
- Önkormányzattól érkezett Családsegítő esetek, szociális lakások és gyermekvédelmi kedvezményben részesülők SZLOK-onként
Appendix_önkormányzati adatok.xlsx

TÉRKÉPEK

- 0-2 éves gyerekek száma, státusz mutató, óvodák elhelyezkedése, kapacitása és kihasználtsága
Appendix_óvodák_nepesség_szegregatum.jpg
- 0-2 éves gyerekek száma, státusz mutató, óvodák elhelyezkedése, kapacitása és kihasználtsága a jelenlegi óvoda körzetekkel ah áttérben
Appendix_óvodák_beóvodázási körzetek_nepesség_szegregatum.jpg